

C/2024/2837

8.5.2024.

P9_TA(2023)0396

Līdzdalības vēlmes stiprināšana: vēlēšanu procesa leģitimitāte un noturība neliberālās politiskās sistēmās un autoritārajos režīmos

Eiropas Parlamenta 2023. gada 9. novembra ieteikums Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos par līdzdalības vēlmes stiprināšanu: vēlēšanu procesa leģitimitāte un noturība neliberālās politiskās sistēmās un autoritārajos režīmos (2022/2154(INI))

(C/2024/2837)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un jo īpaši tās 21. panta 3. pantu,
  - ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un tā vispārējo komentāru Nr. 25 par tiesībām piedalīties sabiedrisko lietu risināšanā, balsstiesībām un tiesībām uz vienlīdzīgu piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem,
  - ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3. pantu,
  - ņemot vērā Starptautiskās konvencijas par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu 5. panta c) punktu,
  - ņemot vērā Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu 7. panta a) apakšpunktu,
  - ņemot vērā ANO Deklarāciju par starptautiskās vēlēšanu novērošanas principiem,
  - ņemot vērā Deklarāciju par vispārējiem principiem bezpartejiskai vēlēšanu novērošanai un uzraudzībai, ko veic pilsoniskās organizācijas, kuru ir apstiprinājuši vairāki vēlēšanu novērošanas tīkli, tostarp Globālais vietējo vēlēšanu novērotāju tīkls,
  - ņemot vērā Komisijas 2000. gada 11. aprīļa paziņojumu par ES palīdzību vēlēšanās un to novērošanu (COM(2000) 0191),
  - ņemot vērā ANO pamatnostādnes valstīm par tiesību piedalīties sabiedriskajās lietās efektīvu īstenošanu,
  - ņemot vērā Komisijas un Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2020. gada 25. marta kopīgo paziņojumu "ES Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2020–2024)" (JOIN(2020)0005),
  - ņemot vērā Reglamenta 118. pantu,
  - ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A9-0323/2023),
- A. tā kā pilsoņu tiesības iesaistīties publisko jautājumu risināšanā, tostarp tiesības balsot, kandidēt un tikt ievēlētiem periodiskās, patiesi demokrātiskās, brīvās, pārredzamās, pārbaudāmās vēlēšanās, ir fundamentālas un starptautiski atzītas cilvēktiesības;
- B. tā kā Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 21. pantā ir noteikts, ka ikvienam ir tiesības piedalīties savas valsts pārvaldē un ka valdības pamatā ir jābūt tautas gribai, kas pausta periodiskās, patiesās un vispārējās vēlēšanās; tā kā šis vēstījums ir atkārtoti uzsvērts Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 25. pantā;

- C. tā kā Starptautiskās konvencijas par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu 5. panta c) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstis apņemas aizliegt un izskaust rasu diskrimināciju visos tās veidos un nodrošināt katra cilvēka vienlīdzību likuma priekšā neatkarīgi no viņa rases, ādas krāsas, nacionālās vai etniskās piederības, jo īpaši attiecībā uz politiskajām tiesībām, proti, tiesībām piedalīties vēlēšanās, balsot un izvirzīt savu kandidatūru vēlēšanās; tā kā tomēr dažas sociālās grupas, piemēram, minoritātes, personas ar invaliditāti, nerezidenti un bezpajumtnieki, saskaras ar papildu problēmām un diskrimināciju;
- D. tā kā saskaņā ar ANO Augstā cilvēktiesību komisāra biroja atzinumu tiesības piedalīties brīvās un godīgās vēlēšanās ir nesaraunami saistītas ar citām pamattiesībām; tā kā balsstiesību un tiesību tikt ievēlētam patiesai īstenošanai ir jārada vide, kurā tiek ievērotas un izmantotas pilsoniskās, politiskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības, tostarp tiesības uz vienlīdzību un nediskrimināciju, izglītību, uzskatu un vārda brīvību, miermīlīgas pulcēšanās un biedrošanās brīvību, reliģijas un ticības brīvību, drošību un efektīvu tiesību aizsardzību; tā kā sieviešu līdzdalības nodrošināšana ir būtiska brīvu un godīgu vēlēšanu garantēšanai;
- E. tā kā sen iedibinātās liberālajās demokrātijās visā pasaulē vērojamas satraucošas tendences par to demokrātisko struktūru vājināšanos, novedot pie atkāpšanās no demokrātijas un autokrātisma pieauguma, kā to apliecina neliberālisma izplatīšanās, līdzdalības vēlēšanās kritums, arvien lielāka vilšanās galvenajās politiskajās partijās un vadībā, kā arī ekstrēmistu partiju pieaugums; tā kā pieaugošā naida runa, ko veicina šīs ekstrēmistu partijas un kas vērsta pret neaizsargātām kopienām, tostarp etniskajām minoritātēm un migrantiem, rada vardarbības gaisotni un kavē apstākļus, kas nepieciešami, lai cilvēki varētu īstenot savas tiesības uz politisko līdzdalību; tā kā uz noteikumiem balstītas starptautiskās kārtības pamatprincipu graušanas satraucošās tendences pašlaik nopietni saasina Krievijas nelikumīgais, neprovočētais un nepamatotais agresijas karš pret Ukrainu;
- F. tā kā patiesas demokrātiskas vēlēšanas ir iekļaujošas atbildīgas pārvaldības neatņemams aspekts, jo tās iestādēm sniedz valsts pilsoņu mandātu;
- G. tā kā saskaņā ar organizācijas "Freedom House" datiem 80 % cilvēku dzīvo valstīs, kas nav brīvas vai ir daļēji brīvas, un tas ierobežo viņu pamattiesības; tā kā vairāk nekā trešdaļa pasaules iedzīvotāju dzīvo autoritāros režīmos;
- H. tā kā autokrātiskos un neliberālos režīmos tiesības piedalīties patiesās vēlēšanās tiek kavētas, cita starpā, radot juridiskus un administratīvus šķēršļus, kas neļauj atspoguļot cilvēku gribu, sašaurinot pilsoniskās sabiedrības iespējas, iebiedējot vēletājus un rīkojot viltotas vēlēšanas ar mērķi nostiprināt režīma varu; tā kā šādas vēlēšanas nav brīvas, pārredzamas, pārbaudāmas, plurālistiskas un godīgas, tajās nav reālas politiskās konkurences un tajās tiek nepamatoti ierobežotas tiesības balsot, kandidēt vēlēšanās un tikt ievēlētam; tā kā patvaļīga un politiski safabricēta opozīcijas kandidātu diskvalifikācija arī ir līdzeklis, ko tradicionāli izmanto autokrātiski režīmi, lai iejauktos vēlēšanu procesos;
- I. tā kā autokrātiski un neliberāli režīmi arvien vairāk pauž vēstījumu, ar kuru savas nedemokrātiskās vēlēšanas pasniedz kā patiesas, lai iegūtu starptautisku un iekšēju leģitimitāti, kas nav pamatota, jo vēlēšanas ir notikušas nedemokrātiski; tā kā šo leģitimitāti pēc tam izmanto valsts iekšienē, lai stiprinātu iedzīvotāju pakļaušanos un atbalstu režīmam un tā tiesībām valdīt, kā arī lai mazinātu un deleģitimizētu jebkādu opozīciju pret režīmu;
- J. tā kā ES savi vēlēšanu novērošanas galamērķi būtu jāizvēlas īpaši rūpīgi, lai izvairītos no tā, ka tā tiek uzskatīta par leģitimizējošu spēku, kas atbalsta nedemokrātisku vēlēšanu rezultātus;
- K. tā kā tiesu iestāžu neatkarības un tiesiskuma vājināšanās un vispārējais demokrātijas regress autokrātiskos un neliberālos režīmos veicina šo režīmu leģitimizācijas stratēģijas, tostarp atceļot efektīvu uzraudzību pār represīvo likumu izpildi, ieviešot mediju kontroli un ļaunprātīgi iejaucoties digitālajos komunikācijas kanālos;

- L. tā kā mediju brīvība un plurālisms ir gan vārda un informācijas brīvības tiesību izšķirīgi elementi, gan arī palīdz veidot demokrātisku, brīvu un līdzdalīgu sabiedrību; tā kā mediju īpašumtiesību un finansējuma pārredzamība un aizsardzības pasākumi ar mērķi nodrošināt mediju plurālismu un novērst varas koncentrācijas risku mediju, platformu operatoru un interneta starpnieku vidū, ir būtiski, lai mediji varētu pildīt savu lomu; tā kā ir ļoti svarīgi, lai iedzīvotājiem būtu pieejama neatkarīga un uzticama informācija; tā kā nepatiesas informācijas, propagandas un dezinformācijas izplatīšana rada globālu skepticisma gaisotni, kas apdraud informācijas brīvību un demokrātiskas debates;
- M. tā kā autokrātiskie un neliberālie režīmi ir izstrādājuši jaunus veidus un it kā atbilstības stratēģijas, lai pārvarētu sarežģījumus, kas saistīti ar pilnīgu atbilstību starptautiskajiem vēlēšanu novērošanas standartiem, tos atklāti nenoraidot; tā kā šādas stratēģijas ietver tādu vietējo un starptautisko novērošanas pasākumu veikšanu, kas neatbilst starptautiskajiem standartiem, piemēram, viltus vēlēšanu novērotāju izvietošanu, kuri palīdz vadīt pēcvēlēšanu diskusiju autokrātisku un neliberālu režīmu atbalstam; tā kā iedzīvotājiem šādos režīmos ir ierobežotas iespējas novērot vēlēšanas, un, ja tie to dara, režīmi dara visu iespējamo, lai diskreditētu novērotājus vai neņemtu vērā viņu centienus;
- N. tā kā autokrātiskie un neliberālie režīmi kļūst arvien labāk organizēti savos centienos ar viltus starptautisku novērošanu nodrošināt starptautisku leģitimitāti cits cita viltotajām vēlēšanām; tā kā šie režīmi veicina globālās uzticības mazināšanos demokrātiskām iestādēm, kopējot, attīstot un izplatot krāpniecisku praksi, kas netiek apstrīdēta; tā kā autokrātiski un neliberāli režīmi arī izmanto starptautiskās iestādes savā labā, tostarp, lai veicinātu konkurējošu normu ieviešanu globālās pārvaldības iestādēs un leģitimizētu krāpnieciskas vēlēšanas;
- O. tā kā ES vēlēšanu novērošanas misiju mērķis ir stiprināt uzticēšanos vēlēšanām, novērst krāpšanu un sniegt informētu un ar faktiem pamatotu vēlēšanu procesu novērtējumu;
- P. tā kā pēdējos gados ir pastiprinājušies uzbrukumi neatkarīgiem vēlēšanu novērotājiem, tostarp vajāšana, neslavas celšana, draudi, tiesību pārkāpumi, izraidīšanas un fiziska vardarbība, pat nogalināšana, un to apmērs ir pieaudzis, radot nenoteiktību un nedrošību attiecībā uz viņu svarīgo darbu; tā kā ES vēlēšanu novērotājus uzskata par cilvēktiesību aizstāvjiem;
- Q. tā kā spriedze starp demokrātijām un autoritāriem režīmiem iegūst arvien lielāku ģeopolitisku dimensiju; tā kā šīs tendences dēļ ES ir jāpauž savas bažas par demokrātiju visaugstākajā politiskajā līmenī, tostarp veidojot stratēģiskas alianses demokrātijas atbalstam un uzskatot demokrātijas veicināšanu un aizsardzību par stratēģiskas intereses jomu un par svarīgu daļu tās ģeoekonomiskajās un tirdzniecības stratēģijās, turklāt ir jāmeklē inovatīvi veidi, kā atbalstīt pilsoniskās gribas izpausmes, kas vērstas pret autokrātijām un to leģitimizācijas stratēģijām;
- R. tā kā ES būtu jāpieņem sistemātiska pieeja attiecībā uz līdzdalības tiesībām, tostarp apliecinot to ciešo saikni ar cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu un pastāvīgi novēršot vēlēšanu trūkumus, arī gadījumos, kad tie novēroti tuvu partnerattiecību valstīs, tā kā ES būtu jākoncentrējas ne tikai uz pašiem vēlēšanu procesiem, bet arī uz apkārtējo kontekstu un autoritārās leģitimitātes pamatcēloņiem; tā kā Eiropas dalībniekiem nevajadzētu veicināt vēlēšanu leģitimizāciju neliberālos un autokrātiskos režīmos,
1. iesaka Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos:

Informētība par tiesībām piedalīties patiesās vēlēšanās

- a) izstrādāt un īstenot izlēmīgākus ES pasākumus ar mērķi veicināt un aizsargāt tiesības piedalīties, kas ir universālas pamata cilvēktiesības, padarot tos par daļu no daudz plašākas cilvēktiesību un demokrātijas atbalsta stratēģijas; nodrošināt, ka šajās darbībās ir integrēts dzimumu līdztiesības aspekts un neaizsargāto grupu iekļaušana;
- b) uzsvērt ciešo saikni starp tiesībām piedalīties patiesās vēlēšanās un citām pamatbrīvībām, jo īpaši pārvietošanās, uzskatu un vārda, pulcēšanās un biedrošanās brīvību, kā arī tiesībām netikt diskriminētām, bez kurām nav iespējams efektīvi izmantot tiesības piedalīties patiesās vēlēšanās; turklāt uzsver tiesiskuma izšķirošo nozīmi šajā procesā;

- c) sistemātiski un stingri vērsties pret trešo valstu mēģinājumiem ierobežot minoritāšu, tostarp etnisko un reliģisko minoritāšu, kā arī jauniešu, sieviešu, pamatiedzīvotāju grupu un citu sociālo grupu līdzdalības tiesību izmantošanu; jo īpaši aicināt trešo valstu iestādes uzraudzīt valsts iestāžu un ievēlētu amatpersonu naida runu un pieņemt stingrus un konkrētus pasākumus un sankcijas pret tām, lai panāktu, ka pret rasismu un diskrimināciju tiek īstenota nulles tolerances pieeja;
- d) sadarboties ar ārpussavienības valstīm, lai nodrošinātu pieklūstamu un labvēlīgu vidi personām ar invaliditāti, kas ļauj tām piedalīties savu kopienu politiskajā un sabiedriskajā dzīvē; jo īpaši uzsvērt, ka ir jānovērs juridiskie un administratīvie šķēršļi politiskajai līdzdalībai, padarot pieejamākas balsošanas procedūras, telpas un vēlēšanu materiālus, paplašinot līdzdalības iespējas politiskajā un sabiedriskajā dzīvē, kā arī veicinot izpratni par personu ar invaliditāti tiesībām uz politisko līdzdalību un vācot datus, lai novērtētu šo politisko līdzdalību;
- e) visaptveroši iekļaut tiesības piedalīties ES ārējās darbības instrumentu kopumā, kas Eiropas Savienības delegācijām ārpussavienības valstīs jāīsteno ļoti ciešā sadarbībā ar dalībvalstu vēstniecībām;
- f) atzīt un novērst nepilnības, kas attiecībā uz tiesībām piedalīties sastopamas ES, lai stiprinātu Savienības ārējās darbības legimitātāti un uzticamību šajā jomā;
- g) atzīt, ka autokrātisku un neliberālu režīmu apstākļos dzīvojošiem cilvēkiem ir ļoti grūti piekļūt patiesai ar vēlēšanām saistītai informācijai bez cenzūras un atšķirt to no režīma sponsorētās propagandas, tostarp ticamai informācijai par kandidātiem, balsošanas izvēlēm un vēlēšanu procesa norisi, kas ierobežo viņu rīcībā esošos resursus, lai saprastu, vai vēlēšanās ir patiesa konkurence un vai vēlēšanu rezultāti atspoguļo pilsoņu izvēli, un rīkoties, lai novērstu publisko resursu ļaunprātīgu izmantošanu un balsu pirkšanu; ņemt vērā civiliedzīvotāju morāles graušanu, ko izraisa manipulētas, nepārredzamas un nelikumīgas vēlēšanas, jo tās rada neuzticēšanos gan valsts, gan starptautiskajām pārvaldības iestādēm;
- h) atzīt, cik svarīga ir vispārējas un bezmaksas izglītības pieejamība, kas dod cilvēkiem iespēju izdarīt brīvu izvēli vēlēšanās;

ES instrumenti un procedūras

- i) atspēkot autokrātisku un neliberālu režīmu izplatīto vēstījumu, ka tie saņēmuši pilsoņu mandātu patiesu vēlēšanu rezultātā; šajā sakarā izstrādāt visaptverošu ES globālu stratēģiju, lai cīnītos pret instrumentiem, ko šie režīmi izmanto vēlēšanu leģitimizēšanai, piemēram, viltus novērotājiem un ēnu vēlēšanu novērošanas grupām, tostarp no ES dalībvalstīm un ES iestādēm, piemēram, dažiem Eiropas Parlamenta deputātiem, kas aizvieto standartizētas starptautiskās misijas; nodrošināt, lai šī stratēģija būtu plašāka nekā tikai dialogs un ES paziņojumi par bažām un lai tā būtu vērsta uz demokrātijas un tiesiskuma standartu uzlabošanu attiecīgajās valstīs; sadarboties ar demokrātiskām valstīm, lai stiprinātu starptautiskās institūcijas nolūkā novērst autokrātisku un neliberālu režīmu iefiltrēšanos tajās un to izmantošanu saviem mērķiem;
- j) izmantojot politiskus, komerciālus un sadarbības instrumentus, stiprināt saikni starp vēlēšanu novērošanas darbu un plašāku ES atbalstu cilvēktiesībām un demokrātijai; uzskatīt autoritāras vēlēšanu leģitimizācijas stratēģijas par agrīniem nedemokrātisku tendenču simptomiem un attiecīgi reaģēt; vērsties pret autoritāriem vēstījumiem, kas drošību pretnostata demokrātijai un tāpēc ierobežo pamatbrīvības, aizbildinoties ar valsts drošību, un pret autokrātisku un neliberālu režīmu mēģinājumiem izmantot tādas politikas jomas kā klimats, sports un starptautiskā attīstība, lai viltus veidā nostiprinātu savu leģitimitāti;
- k) vērsties pret autokrātisku un neliberālu režīmu centieniem radīt aplamu iekšēju priekšstatu par savu viltus vēlēšanu patiesumu; pievērst īpašu uzmanību autokrātisku un neliberālu režīmu veiktai informācijas un komunikācijas tehnoloģiju un mākslīgā intelekta ļaunprātīgai izmantošanai saistībā ar vēlēšanu manipulācijām, ko tie arvien biežāk dara nolūkā negatīvi ietekmēt līdzdalību, jo izplata propagandu un dezinformāciju un ievieš ierobežojumus attiecībā uz piekļuvi informācijai par opozīcijas idejām un kandidātiem;

- l) uzraudzīt un nosodīt to privāto uzņēmumu lomu, kuri specializējušies dezinformācijas kampaņu organizēšanā un piedāvā slepeni iesaistīties vēlēšanās un manipulēt ar sabiedrisko domu trešās valstīs; veikt efektīvus pasākumus, lai nodrošinātu, ka ES iedibināti sabiedrisko attiecību, mediju un tiešsaistes uzņēmumi neiesaistās šādā rīcībā un tā vietā stingri ievēro tiesības uz privātumu un nodrošina tādu pašu datu aizsardzības līmeni partnervalstīs, kāds saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu⁽¹⁾ tiem ir jānodrošina ES, jo īpaši vēlēšanu kampaņu laikā; mudina šos uzņēmumus ievērot ANO Vadošos principus uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām un aicina tos saukt pie atbildības par pārkāpumiem;
- m) vērsties pret neobjektīvu vēlēšanu novērotāju izmantošanu, kas notiek ar mērķi diskreditēt patiesu starptautisku un ES vēlēšanu novērošanas misiju darbu;
- n) atzīt pilsoniskās sabiedrības izšķirošo lomu viltotu vēlēšanu nosodīšanā un to deleģitimizēšanā vietējo iedzīvotāju ieskatā; atbalstīt neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, demokrātiskās opozīcijas spēkus, cilvēktiesību aizstāvjus un medijus, tostarp ar spēju veidošanu un komunikācijas stratēģiju palīdzību, kā arī vācot datus par pārkāpumiem attiecībā uz tiesībām piedalīties patiesās vēlēšanās; uzsvērt, ka mediju finansēšanas pārredzamība un patiesi brīvi un neatkarīgi mediji ir būtiski, lai novērstu nepamatotu ietekmi;
- o) visa vēlēšanu cikla laikā atbalstīt vietējos vēlēšanu novērotājus, kuru darbība vairo iedzīvotāju ticību, ka viņu tiesības piedalīties īstās vēlēšanās tiks ievērotas, un visstingrāk nosodīt pret viņiem vērstos uzbrukumus; atbalstīt reģionālos un globālos pilsonisko novērotāju tīklus, kas nodrošina solidaritāti, spēju veidošanu un pieredzes apmaiņu ar vietējām grupām, kas var palīdzēt pretoties autokrātisku un neliberālu režīmu centieniem leģitimizēt citam cita vēlēšanas;
- p) integrēt informāciju par patiesām vēlēšanām un iedzīvotāju tiesībām tajās piedalīties, tostarp par visu minoritāšu tiesībām balsot, cilvēktiesību un demokratizācijas atbalsta projektos, ko īsteno saskaņā ar Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē" un Pirmspievienotības palīdzības instrumentu, tostarp atbalstot vēlēšanu novērotājus kā cilvēktiesību aizstāvjus; šajā nolūkā atbalstīt Globālo cilvēktiesību tīklu; atbalstīt programmas, kuru mērķis ir uzlabot vēlēšanu tiesisko un administratīvo regulējumu trešās valstīs, tostarp sniedzot atbalstu valstu vēlēšanu komisijām;
- q) izmantot ES kultūras diplomātijas un starptautisko kultūras attiecību instrumentu kopumu, lai stiprinātu tiesības piedalīties, vērstos pret autokrātisku un neliberālu režīmu vēstījumiem, ar ko mēģina leģitimizēt viltus vēlēšanas, un stiprinātu universālu demokrātisko kultūru; veidot šādu sadarbību, balstoties uz patiesām partnerattiecībām, jo īpaši ņemot vērā to, ka vēlēšanu pārredzamības nodrošināšana, ārvalstu iesaistīšanās apturēšana un demokrātijas uzlabošana ir pastāvīgs darbs, kam vajadzīgi drosmīgi, novatoriski un kopīgi risinājumi;
- r) vairāk atbalstīt iniciatīvas, kas saistītas ar vēlēšanu novērošanas apmācību un zināšanu pilnveidošanu vietējā, reģionālā un starptautiskā līmenī, kā arī sadarbību ar vietējiem medijiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām; uzsvērt vietējo vēlēšanu novērotāju atbalsta un spēju veidošanas nozīmi, lai nodrošinātu ilgtspējīgāku pieeju demokrātijas veidošanai;
- s) atbalstīt Parlamenta Demokrātijas atbalsta un vēlēšanu koordinācijas grupu un tās darbu, jo īpaši saistībā ar vēlēšanu novērošanu; izvērtēt, kā risināt arvien biežāko situāciju, kad valstis atsakās uzaicināt ES novērot vēlēšanas;
- t) cieši uzraudzīt ES un EDSO Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja (ODIHR) vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumu pieņemšanu un īstenošanu un iekļaut tos kā būtisku sastāvdaļu ES un attiecīgās valsts attiecību vispārējā satvarā; pienācīgi sekot līdzi ES vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumiem, vairāk iesaistot Parlamentu; nodrošināt, ka ES publiskie paziņojumi saistībā ar vēlēšanām trešās valstīs stingri atbilst ES vērtībām demokrātijas, cilvēktiesību un vēlēšanu jomā un ir saskaņā ar ES vēlēšanu novērošanas misiju secinājumiem;

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula), (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

- u) risināt jautājumu par tiesībām piedalīties vēlēšanās un visiem citiem aspektiem, kas saistīti ar vēlēšanu integritāti valstīs ārpus ES, darot to ar ES cilvēktiesību dialogu palīdzību; nodrošināt, ka šos dialogus papildina sadaļa, kurā iesaistītas neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības organizācijas;
- v) izmantot ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu (ES Magnitska likumu) attiecībā uz personām, kas atbildīgas par nopietniem tiesību pārkāpumiem un demokrātisko vēlēšanu standartu pārkāpumiem, un turpināt izmantot ES ierobežojošos pasākumus, lai piemērotu sankcijas personām, kas pakāpeniski un slepeni grauj demokrātiju un tiesiskumu valstīs ārpus ES; nodrošināt, ka šo ierobežojošo pasākumu atcelšana ir atkarīga no reālas cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma uzlabošanās attiecīgajā valstī; apsvērt iespēju izstrādāt efektīvus un preventīvus pasākumus pret personām, kas iesaistītas viltus vēlēšanu novērošanas misijās, tostarp valstu parlamentu deputātiem, ES dalībvalstu politiķiem un Eiropas Parlamenta deputātiem;
- w) atzīt ES un EDSO ODIHR vēlēšanu novērošanas misiju nozīmi, tostarp Parlamenta lomu, sniedzot pierādījumus par to, vai vēlēšanas ir patiesas, un turpināt uzlabot šo instrumentu, tostarp stiprinot tā redzamību, nosodot viltus vēlēšanu novērošanas misijas un pastiprinot komunikācijas stratēģiju gan pirms, gan pēc vēlēšanām; palielināt atbalstu ilgtermiņa vēlēšanu novērošanas misijām, jo daži no smagākajiem vēlēšanu procesu pārkāpumiem notiek pirms vēlēšanu dienas; nodrošināt ES vēlēšanu novērošanas misijas ar atbilstošām un mūsdienīgām tehniskajām zināšanām un resursiem, lai pienācīgi uzraudzītu aspektus, kas saistīti ar jaunajiem riskiem, kuri izriet no modernu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošanas vēlēšanās;

ES darbības starptautiskos forumos

- x) veicināt ciešu sadarbību un koordināciju starp demokrātiskām valstīm, daudzpusējām iestādēm, piemēram, EDSO, ODIHR un Eiropas Padomi, un organizācijām, kas apstiprinājušas ANO Deklarāciju par starptautiskās vēlēšanu novērošanas principiem, lai efektīvāk cīnītos pret viltotu vēlēšanu un viltotu novērotāju leģitimizāciju starptautiskos forumos, jo īpaši ANO;
  - y) virzīt ideju par to, lai ANO Cilvēktiesību padomē tiktu izstrādātas pamatnostādnes par tiesībām piedalīties vēlēšanās, vairāk iesaistot vietējās pilsoniskās sabiedrības organizācijas; izvērtēt iespēju turpināt izstrādāt un sistematizēt Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 25. panta vispārīgo komentāru Nr. 25, lai pierādītu saikni starp tiesībām piedalīties un cilvēktiesībām un demokrātiju nolūkā risināt jaunas problēmas, tostarp dezinformāciju tiešsaistē un autoritārisma pieaugumu;
  - z) nosodīt to, ka par daļu no vēlēšanu leģitimizācijas centieni kļūst starptautiski izstrādāto standartu vājināšana; pievērst īpašu uzmanību vēstījumiem, kuros kā neīstu vēlēšanu leģitimitātes avots tiek izvirzītas alternatīvas vērtības, piemēram, valsts tiesību aktu normatīvais pārākums pār starptautiski izstrādātajiem standartiem, reliģiskās un tradicionālās vērtības, kultūras īpatnības vai attīstības prioritātes programmas;
  - aa) vadīt centienus ar mērķi padarīt redzamāku ANO Deklarāciju par starptautiskās vēlēšanu novērošanas principiem un to organizāciju darbu, kas to atbalstījušas un aktīvi darbojas vēlēšanu novērošanas jomā; apsvērt iespēju aicināt atjaunināt ANO Deklarācijas par starptautiskās vēlēšanu novērošanas principiem atbalsta organizāciju sarakstu, lai stiprinātu tās ticamību un izveidotu skaidru veidu, kā nošķirt patiesas novērošanas grupas no viltus novērotājiem; līdzīgu pieeju izmantot arī attiecībā uz Globālo vietējo vēlēšanu novērotāju uzraudzības tīklu; izpētīt veidus, kā mazināt ēnu organizāciju un viltus novērotāju leģitimitāti;
  - ab) attiecīgajos daudzpusējos forumos un kā daļu no ES kontaktiem ar citām starptautiskām organizācijām veicināt starptautisku un valstu neitrālu vēlēšanu novērotāju skaidru atzīšanu par cilvēktiesību aizstāvjiem un uzstāt uz nepieciešamo aizsardzību neitrāliem vēlēšanu novērotājiem, lai viņi varētu neatkarīgi un droši veikt savus pienākumus;
2. uzdod priekšsēdētājam šo ieteikumu nosūtīt Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos.